GOBIERNO DE ARAGON

COMARCA DEL matarraña

Ayuntamiento de Cretas

Associació Cultural del Matarranya

CaTA

ARAGÓN
www.lenguasdearagon.org

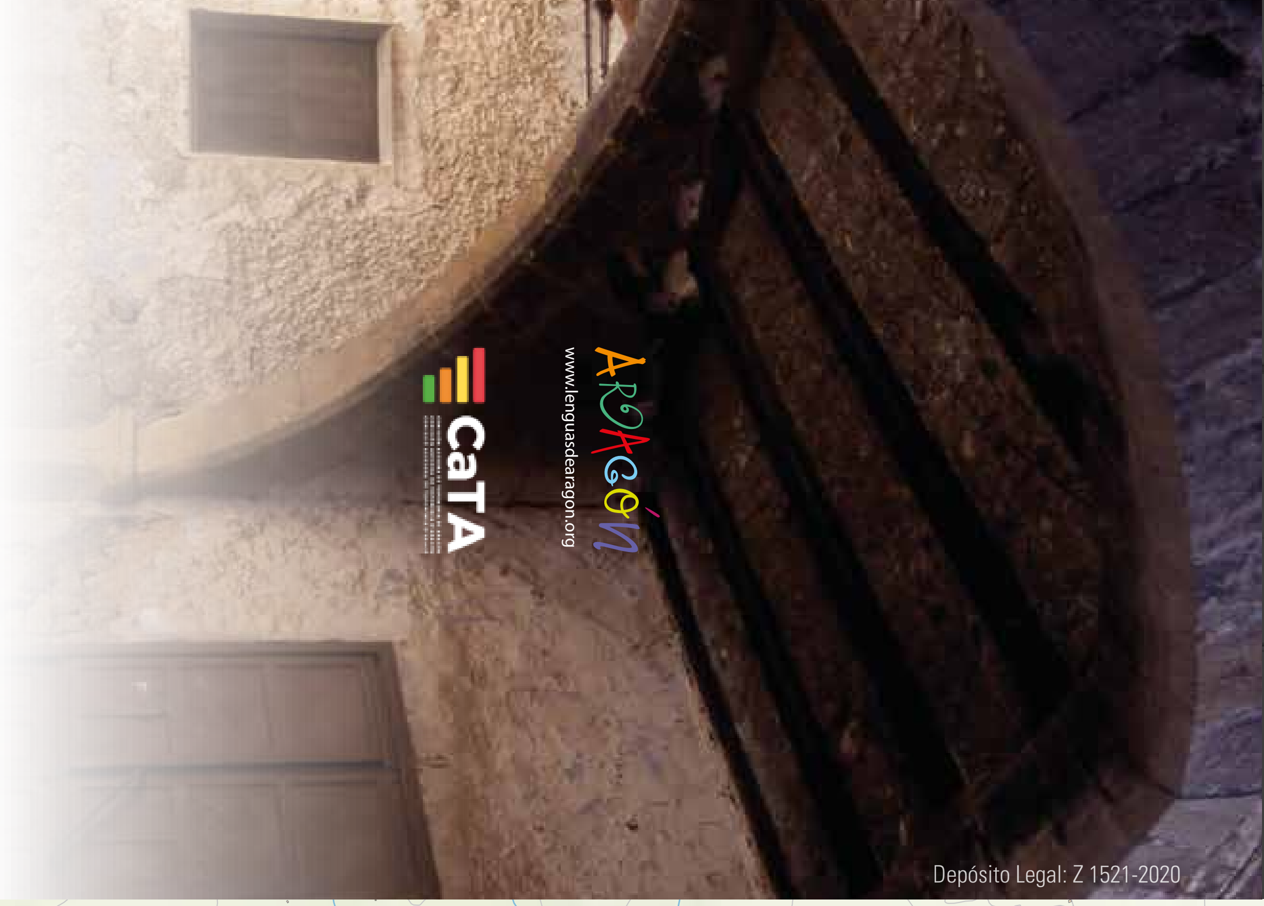

Depósito Legal: Z 1521-2020

MAPA TOPONÍMIC DE CRETAS/QUERETES

COMARCA DEL MATARRAÑA/MATARRANYA

Escala 1:30.000

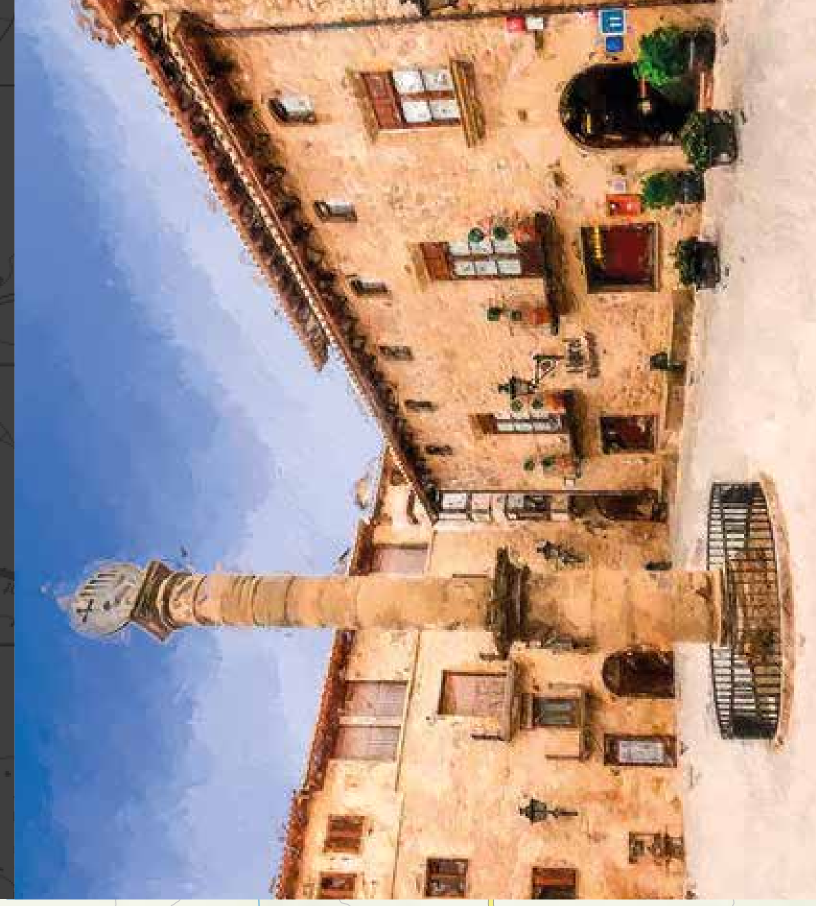

TOPONIMIA ARAGONESA 1

En 2016 es va crear la Comissió Assessora de Toponímia d'Aragó (CATA) que secunda, coordina i proposa al Govern d'Aragó totes les qüestions relacionades amb aquesta matèria i complementa el treball de l'Institut Geogràfic d'Aragó.

La nostra diversitat té el seu reflex en les tres llengües parlades en el territori, amb un substrat preromànic molt present en la toponímia que no sempre ha sigut recollida amb rigor. Com a part de la nostra cultura hem de fer el possible per conservar els noms dels nostres llocs que només poden ser compresos des de la llengua pròpia. El seu desconeixement ha portat a la cartografia oficial a cometre errors o deformacions durant moltes dècades.

Per això, la CATA té entre les seues funcions determinar els noms geogràfics a incloure en el Nomenclàtor d'Aragó i adoptar les mesures necessàries per a impulsar la normalització dels noms geogràfics i promoure el seu coneixement. Per a això compta amb un grup d'experts que fa el seu treball de manera altruista, així com amb la col·laboració desinteressada d'estudiosos i investigadors de cada territori, a més de les aportacions de les entitats locals. És desig del Govern d'Aragó recuperar i donar a conéixer la toponímia autòctona de cada municipi, del qual aquesta publicació és un clar exponent.

En 2016 se creó la Comisión Asesora de Toponimia de Aragón (CATA) que apoya, coordina y propone al Gobierno de Aragón todas las cuestiones relacionadas con esta materia y complementa el trabajo del Instituto Geográfico de Aragón.

Nuestra diversidad tiene su reflejo en las tres lenguas habladas en el territorio, con un sustrato prerrománico muy presente en la toponimia que no siempre ha sido recogida con rigor. Como parte de nuestra cultura tenemos que hacer lo posible por conservar los nombres de nuestros lugares que solo pueden ser comprendidos desde la lengua propia. Su desconocimiento ha llevado a la cartografía oficial a cometer errores o deformaciones durante muchas décadas.

Por eso, la CATA tiene entre sus funciones determinar los nombres geográficos a incluir en el Nomenclátor de Aragón y adoptar las medidas necesarias para impulsar la normalización de los nombres geográficos y promover su conocimiento. Para eso cuenta con un grupo de expertos que hace su trabajo de manera altruista, así como con la colaboración desinteresada de estudiosos e investigadores de cada territorio, además de las aportaciones de las entidades locales. Es deseo del Gobierno de Aragón recuperar y dar a conocer la toponimia autóctona de cada municipio, del que esta publicación en un claro exponente.

José Luis Soro Domingo
Consejero de Vertebración del Territorio, Movilidad y Vivienda
Presidente de la Comisión Asesora de Toponimia de Aragón

La Comarca del Matarranya té un ric Patrimoni Immaterial i Lingüístic, que es transmet de generació en generació i que forma part de la nostra identitat com a territori.

L'Entitat Comarcal, juntament amb l´Associació Cultural del Matarranya està treballant en un projecte de recopilació i difusió de la toponímia, és a dir, dels noms amb els quals s'identifiquen partides, basses, barrancs, fonts, masos, tossals…; amb l'objectiu de conservar i protegir un patrimoni lingüístic i cultural que corre el perill de perdre's en l'oblit, i afavorir així la seva difusió i transmissió a les generacions futures.

Els topònims que presentem aquí de Queretes han estat recopilats per Juan Luis Camps, historiador de Queretes qui ja disposava d'un treball previ realitzat amb Toni Llerdá. Ara, després de dos anys de treball ha pogut compilar uns 700 topònims gràcies a la col·laboració de la població local, entre ells pastors, caçadors, agricultors…que són els que coneixen millor el terme, destacant a Andreu Llerdá i Juan Ferrás Borrás.

Agraïm el treball de recopilació dels topònims que s'està portant a terme per persones que voluntàriament dediquen part del seu temps per a esta laboriosa faena.

La Comarca del Matarraña posee un rico Patrimonio Inmaterial y Lingüístico, que se transmite de generación en generación y que forma parte de nuestra identidad como territorio.

La Entidad Comarcal, junto con la Associació Cultural del Matarranya está trabajando en un proyecto de recopilación y difusión de la toponimia, es decir, de los nombres con los que se identifican partidas, balsas, barrancos, fuentes, masos, tossals…; con el objetivo de conservar y proteger un patrimonio lingüístico y cultural que corre el peligro de perderse en el olvido, y favorecer así su difusión y transmisión a las generaciones futuras.

Los topónimos que presentamos aquí de Cretas han sido recopilados por Juan Luis Camps, historiador de Cretas quien ya disponía de un trabajo previo realizado con Toni Llerdá. Ahora, tras dos años de trabajo ha podido recabar unos 700 topónimos gracias a la colaboración de la población local, entre ellos pastores, cazadores, agricultores…que son los que conocen mejor el término, destacando a Andreu Llerdá y Juan Ferrás Borrás.

Agradecemos el trabajo de recopilación de los topónimos que se está llevando a cabo por personas que voluntariamente dedican parte de su tiempo para esta laboriosa tarea.

Rafael Martí Casals
Presidente de la Comarca del Matarraña/Matarranya

Esta publicació és el fruit del treball de cooperació entre diverses entitats i de la labor de recerca de Juan Luis Camps i Andreu Llerda amb la col·laboració de Juan Ferrás, que, després d´una investigació i recopilació de manera altruista, han pogut compilar nombrosos topònims del municipi de Queretes.

Gràcies a este treball conjunt es podrà conservar un gran nombre de noms amb els quals tradicionalment s'han identificat els diferents llocs del Terme Municipal de Queretes. Un inestimable patrimoni lingüístic únic que, a més, amb esta publicació s'aconsegueix també la seva difusió a tota la població en general.

Aprofitem estes línies per a agrair a totes les persones que han col·laborat en este projecte, ja que sense elles no hagués estat possible dur-lo a terme.

Esta publicación es el fruto del trabajo de cooperación entre varias entidades y de la labor de investigación de Juan Luis Camps y Andreu Llerda con a colaboración de Juan Ferrás que, tras la búsqueda y recopilación de manera altruista, ha podido recabar numerosos topónimos del municipio de Cretas.

Gracias a este trabajo conjunto se puede conservar un gran número de nombres con los que tradicionalmente se han identificado los diferentes lugares del Término Municipal de Cretas. Un valiosísimo patrimonio lingüístico que, además, con esta publicación se logra también su difusión a toda la población en general.

Aprovechamos estas líneas para agradecer a todas las personas que han colaborado en este proyecto, ya que sin ellas no hubiera sido posible llevarlo a cabo.

Fernando Camps Juan
Ayuntamiento de Cretas/Queretes

Topònim

Barrancs

Barranc Calderer	L8
Barranc d'en Rebassa	G4
Barranc de l'Obi	H6
Barranc de la font de l'Ermitá	K12
Barranc de la Madrillera	C1
Barranc de les Capsades	IA
Barranc de Maligassa	K13
Barranc de Manero	K12
Barranc del Bosquil del Llop	J12
Barranc del Calapatar	G5
Barranc del Carrascal	K13
Barranc del Castanyer	K13
Barranc del Menescalet	K11
Barranc del riu d'Anoet	H6
Barranc del toll d'en Vinya	J10
Barranc del Trenc	L9
Barranc dels Gascons	F5
Barranc. de la Casablanca	I9
Barranc. de la font d'en Coma	I8
Barranc. de la Tremolosa	K12
Barranc. de Maganyí	K1

Bases

Bassa d'en Pere Bernat	I7
Bassa d'en Perler	H5
Bassa de Feliciano	H8
Bassa de l'Agramenet	H7
Bassa de la Ginebrosa	H7

Coves

Cova de Bufalda	J12
Cova de la Hedra	G5
Cova de la Roca del Moros	F4
Cova de Sans	K12
Cova de Saragossa	F4
Cova del mas de la Cova	F5
Cova dels Lladres	K14
Coves de Nadal	J5

Fonts

Font d'Abursé	I5
Font d'en Coma	I8
Font d'en Seuma	G4
Font d'en Teó	H8
Font de Caballos	IC
Font de l'Ama Jove	F5
Font de l'Amat	F6
Font de l'Auberge	L7
Font de l'Ermita	J6
Font de l'Ermitá	K12
Font de la Barra	H7
Font de la bassa d'en Perler	H5
Font de la Cotita	F3
Font de la Cova de la Hedra	G5
Font de la Fontclara	H5
Font de la Miraveta	B2
Font de la Roca	I4
Font de la Teuleria	F4
Font de les Aixetes	I6
Font de Marotet	E4
Font de Patiràs	F4
Font del Bassiols	G7
Font del Capità	K8
Font del Corral Nou	G7
Font del Llop	K13
Font del Mas de Torres	F6
Font del molí de Verdura	L11
Font del Niso	I5
Font del Torrero	L9
Font del Trenc	L9
Font dels Fontanals	H6
Font dels Serranos	E3
Font Salada	G6
Font Tremolosa	K12
Pou d'en coll	I7
Pou dels Domenges	G8

Masos

Casita Blanca	I6
Mas d'Àvit	F4
Mas de Boira	J10
Mas de Caballos	IC
Mas de Carlos	H8
Mas de Dau	H8
Mas de Dineret	F7
Mas de Feliciano	IC
Mas de German	J6
Mas de l'Ama Jove	F5
Mas de l'Aphotacari	H5
Mas de l'Avogat	K10
Mas de l'hort d'Aubert	H7
Mas de la Casablanca	J9
Mas de la Costa	E3
Mas de la Cova	F5
Mas de la Filomena	B2
Mas de la font d'en Coma	I8
Mas de la Masadeta	B1
Mas de la Villagrasa	K7
Mas de les Roques	D2
Mas de Magdalenes	I4
Mas de Magí	J11
Mas de Mallén	H7
Mas de Mosardo	K12
Mas de Nassari	J11
Mas de Pavet	C1
Mas de Pere	J9
Mas de Pere la Reina	E4
Mas de Ricardo	D2
Mas de Silvèrio	K9
Mas de Tello	K10
Mas de Tixell	C2
Mas de Toni	J11
Mas de Torres	F6
Mas del Blau	E4
Mas del Botarenc	B1
Mas del Capellà	H9
Mas del Corantè	K10
Mas del Moreno	D3
Mas del Puntarró	I5
Mas del Secretari	K8
Mas dels Serranos	E3
Mas Nou	C3
Mas vell de les Roques	D2
Maset de l'Obrer	H4
Venta d'Aubert	J10
Venta del molinet d'en Vidre	A1
Estació	I8

Monuments

Molí de Verdura	L11
Pintures rupestres de la font de la Bernarda	F3
Pintures rupestres de la Roca dels Moros	F4
Pintures rupestres dels Gascons	F4
Poblat ibèric de Les Miravetes	A1
Poblat ibèric de Mas de Magdalenes	I4
Poblat ibèric dels Castellans	D1
Túmul del Corral Nou	G7
Creu d'en Sastres	G6
Cementeri	I6
Ermita de la Misericòrdia	J6

Partides

L'Arenal	G6
L'Obi	H6
La Canyissada	K7
La Carretera	I7
La Casablanca	IA
La Collada	H8
La Costa del Calapatar	E4
La Ermita	J6
La Fontclara	H4
La Llàntia	I6
La Llauna	I4
La Nevera	I7
La Pedrafita	J4
La Plana	I7
La Sort de l'Hospital	I6
La Teuleria	F4
La Valenciana	H7
La Venta de La Ralla	L7
Les Cantrovelles	F7
Les Capçades	HA
Les Carasoles	J9
Les Clarianes	I5
Les Covatelles	H9
Les Miravetes	B2
Les Morades	H7
Les Piles	I5
Les Valls	K9
Lo Camí d'Horta	J6
Lo Campo Romano	I4
Lo Cap de la Planeta	I6
Lo Castell	I6
Lo Castellà	H7
Lo Castellnou	J8
Lo Cipreret	H5
Lo Corral Nou	G7
Lo Peiró	K7
Lo Puntarró	H5
Lo Riu d'Arnes	L10
Lo Rossí	I5
Lo Roure Gros	K9
Lo Soldranet	I6
Lo Terrer Roig	I6
Lo Tros d'en Gos	G6
Lo Vilà	E5
Lo Vinyet	I7
Los Barrancs	K13
Los Belvins	J6
Los Calapatans	D2
Los Castellans	D1
Los Caus	K12
Los Collets	I6
Los Domenges	H8
Los Fontanals	H6
Los Freginals	H7
Los Gascons	E5
Los Planserrats	K11
Los Povets	I9
Los Rabosots	IB
Los Racons	I6
Los Sensals	H6
los Xops	K8

Plans

Pla d'Esquella	K12
Pla de Cavallers	I7
Pla de la Villa	E4
Pla de les Campanes	G4
Pla de Sancho	I6
Les Planes	G8
Les Planetes	G7

Serres

Serra Canela	K10
Serra d'en Trevés	F5
Serra de Portolés	G6

Tolls

Toll d'en Vinya	J10
Toll de les Estaques	L12
Toll de Verdura	L11
Toll del Moro	L8
Toll del Rei	F4

Tossals

Tossal d'Aubert	H6
Tossal de la Grava	I7
Tossal de la Penya Cavallera	D4
Tossal de la roca del Xoto	J12
Tossal de la Tereola	ID
Tossal de la Vila	G5
Tossal de les Forques	I6
Tossal de Mora	IA
Tossal de Samuel	H6
Tossal de Torres	K13
Tossal del Bosquil	J13
Tossal del Peiró	K7
Tossal dels Castellets	D1
Tossal dels Domenges	G8
Cingle de Gaspar	L12
Roca Roja	J12
Lo Tossal	K9

Valls

Vall Ballestera	K7
Vall Barquera	H6
Vall d'Arnes	K8
Vall d'Aubara	L7
Vall de la Rela	F3
Vall de Lledó	K6
Vall de Llimó	H6
Vall de Maella	H5
Vall del Rossí	I5